

ശുഭഗാരതിലകം.

(കാളിദാസകവിപ്രണീതം)

വ്യാഖ്യാനം
ദേശമംഗലത്ത് ഉണ്ടാകാത്തതും.

ഇതിന്റെ ആ
സംസ്ഥാനത്തിലെ സംസ്കൃതശാല
കളിലൊക്കെ ടി. മുസുക്കുമാരിയെ കാണാമെന്നു.

അ വ താ രി ക .

സാഹിത്യലോകത്തിൽ കാലമുഴുവനുള്ള വൃദ്ധനായ യുവാക്കളായവനായവനെ ബാലനാൽ കൂടി അതിലെ സർവ്വനിയന്താവായ ഈശ്വരനെപ്പോലെ ആരാധിച്ചു വരുന്ന ഒരു മഹാപുരുഷനാണല്ലോ കാളിദാസമഹാകവി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാവ്യതല്പരങ്ങളിൽ പ്രധാനമായിട്ടുള്ളവ കമാരസംഭവം, രഘുവംശം, രാജസന്ദേശം എന്നീ മൂന്നു ശ്രവ്യകാവ്യങ്ങളും, അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം, വിക്രമോർവ്വശീയം, മാളവികാഗ്നിമിത്രം എന്നീ മൂന്നു ദ്രവ്യകാവ്യങ്ങളുമാണെന്ന് ആരോടും തന്നെ പറഞ്ഞറിയിക്കേണ്ടതില്ല. സർവ്വാംഗസുന്ദരമായ സംസ്കൃതഭാഷയിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഈ വക അമൂല്യഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ സ്വാമസ്വയം ആശയമാധുര്യവും സംസ്കൃതഭാഷാനഭിജ്ഞന്മാർക്ക് അറിയുവാൻ തരമായിരുന്നല്ലെന്നുള്ള സ്വന്തം ഇന്നത്തെ ഭാഷാകവികളുടേയും വ്യാഖ്യാതാക്കളായുടേയും പരിശ്രമംകൊണ്ട് ഏറെക്കുറെ പരിഹൃതമായിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിന്നു യാതൊരു സംശയവുമില്ല. പാശ്ചാത്യന്മാരെന്നുവെണ്ട മറ്റു പലേ ജാതിക്കാരും ഈ കവി കോകിലത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥരത്നങ്ങൾ സ്വഭാഷയിലേയ്ക്കു തർജ്ജമ ചെയ്ത് അവയുടെ മാധുര്യം അനുഭവിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയിട്ട് അധികം കാലമായിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഏല്പാവകും മതപോലെ പൂജനയ്ക്കു ഒരു മഹാകവിയുടെ ഒരു ഗ്രന്ഥരത്നം അല്പം ഒരു വിവരണത്തോടുകൂടി മഹാജനസമുദായം

ക്ഷം അവതരിപ്പിക്കുവാനുസാഹിക്കുന്ന എന്റെ കൃത്യം ഒട്ടും തന്നെ അനുചിതമായിരിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല.

‘ശൃംഗാരതിലകം’ എന്ന പേരോടു കൂടി പ്രസിദ്ധം ചെയ്ത കാണുന്ന ഈ ഖണ്ഡകൃതി ജൂതസംഹാരം കാവ്യത്തിന്റെ പരിശിഷ്ടമായി ബോംബെ നിണ്ണയസാഗരം പ്രസ്സിൽ അച്ചടിച്ചിട്ടുള്ള പകർത്തി എടുത്തതാണ്. ആ പുസ്തകത്തിൽ കാളിദാസപ്രണീതമെന്നെഴുതിക്കണ്ടതുകൊണ്ടാണു ഞാനും ഇതു കാളിദാസൻ ഉണ്ടാക്കിയതാണെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. യുക്തികൊണ്ടാലോചിച്ചുനോക്കുന്നതായാൽ ആ മഹാകവി ഇങ്ങിനെ ഒരു പുസ്തകം ഉണ്ടാക്കിയിട്ടില്ല. ഇടക്കാലത്തു റഹ്മത്തോ ഒരു രസികൻ ഇതെഴുതിയുണ്ടാക്കി തന്റെ പുസ്തകത്തിന്നു പ്രചാരം കിട്ടുവാൻ വേണ്ടി കാളിദാസപ്രണീതമെന്നെഴുതിത്തട്ടിമുളിച്ചതാവാനേ തരമുള്ളൂ. ഒന്നാമതായി കാളിദാസൻ ശൃംഗാരരസവണ്ണനയിൽ അപിതീയനും അതിൽ കരം അധികം താല്പ്യമുള്ള ആളുമാണെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വണ്ണനയിൽ അശ്ലീലശ്രോതകമായി ഇത്ര പച്ചയിൽ ഉറന്നുപറയുന്നതു കണ്ടിട്ടില്ല. ഇതിൽ “മകേതാഭൈത്യഗ്രന്ഥഃ പ്രിയേണ പുരതഃ പശ്യാൽഗതോ വിചാപലഃ” എന്നും മറ്റുമുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ ആക്ഷം ഭവൈരസ്യം ജനിപ്പിക്കുന്നതായിട്ടല്ലേ ഇരിക്കുന്നു? അത്രമാത്രമല്ല, “സ്വടിതിപ്രവിശഗേഹം മാഞ്ച ഹിസ്തിഷ്ട കാണേ” ഇത്യാദിയും “വസ്ത്രാന്തം ശരമഞ്ചമഞ്ചശ

[illegible]

ഇങ്ങിനെല്ലാമാണെങ്കിലും ശ്രംഗാരംസിക്നാ
ക്ക് ഈ പുസ്തകം ഏറ്റവും ആനന്ദപ്രദമായിരിക്കുമെന്ന
തന്നെയാണ് എന്റെ പൂർണ്ണമായ വിശ്വാസം. “അപ്പം
തിന്നാൽ പോരേ, കഴി എണ്ണണം” എന്നു ചോദിക്കാറു
ള്ളുപോലെ ഇതിന്റെ കർതാവിനെ അത്ര തീർച്ചപ്പെടു
ത്തിയിട്ടുവേണമെന്നില്ലല്ലോ ഇതു വായിച്ചു മനസ്സു
വിപ്പാൻ. ഇതിലെ ഓരോ പദ്യവും ശബ്ദംഗികൊണ്ടും
ആശയംഗികൊണ്ടും കാലിദാസന്റെ കവിതയോടു കിട
പിടിക്കുവാൻ യോഗ്യതയുള്ളതെന്നാണ്. അതിനാൽ
അമൂല്യമായ ഈ ‘തിലകം’ എല്ലാ കാമിനീകാമകന്മാർക്കും
വിലയേറിയ ഓലങ്കാരമായിത്തന്നെ ഇരിക്കുമെന്നുള്ളതി
നു യാതൊരു സംശയവുമില്ല. ഇതിൽ ഇനിയും വല്ല അ
നുപപത്തിയോ സ്വാഭാവിതയോ കാണുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഗുണ
പ്രണയികളായ വിചാർമാർ സഭയേ മൃണിക്കാണിച്ചുതരു
മെന്നുള്ള വിശ്വാസത്തോടുകൂടി ഈ ചെറുകൃതി ഇതാ പ
ണ്ഡിതന്മാരുടെ മുമ്പിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

ഉദ്ദിഷ്ടപ്രകാരം, } ദേശമംഗലത്തു് ഉടക്കണ്ടവരിയർ.
15-1-1100.

ശ്രീ
കാളിദാസമഹാകവിപ്രബീതം
ശ്രംഗാരതിലകം.

പ്രാചീനകവിപുംഗവന്മാരിലഗ്രേസരണം വിശേഷ
തഃശ്രംഗാരവർണ്ണനയിലവിതീയനും ആയ ശ്രീകാളിദാസമ
ഹാകവി ശ്രംഗാരസന്നിധിയികളായ ചില പദ്യങ്ങൾ
കൊണ്ടു ലോകത്തിന്നു പരമാനന്ദമുളവാക്കുവാൻ മുതിർ
ന്നൊരതായി വർണ്ണനീയസെത്തിന്നു പ്രധാനാഖംബനമായ
നായികയുടെ സ്വരൂപത്തെ, വിഷയികൾക്കു പരമനിർദ്യ
തീസ്ഥാനമെന്നു മംഗുത്തമെന്നു പ്രതിപാദിക്കുന്നു —

ബാഹു ദൈഘമമുണാളി,മാന്യകമലം,
ലാവണ്യലീലാജലം,
ശ്രോണീതീർത്ഥശിലാച,തേതുശഫരി,
ധമ്മില്ലശൈവാലകം,
കാന്തായാഃ സുനചക്രവാകയുഗളം,
കന്ദുപ്ലബാണാനലൈ-
ദ്വ്യാനാമവഗാഹനായവിധിനാ
രത്നം സദാ നിർമ്മിതം.

സാരം—തീർത്ഥാടകപോലെ അസഹ്യതയായ കാമബാ
ണങ്ങളോടു ചുട്ടെരിയുന്ന ജനങ്ങൾക്ക് ഇറങ്ങിനിന്നു
നിർവൃതിയെല്ലാൻ ബ്രഹ്മദേവൻതന്നെ കമനീയമായ ഒരു ത
ടാകം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽ സ്വയംതയുടെ രണ്ടു കര
ങ്ങളാണു മൃണാളമായിട്ടുള്ളത്. എന്നുമാത്രമല്ല അവളുടെ
മുഖത്തെ പൊൽത്താർകവമായും സൗന്ദര്യധാരയെ ക്രീഡാ
ജലമായും നിതംബബിംബത്തെ സോപാനപത്മകരിയായും
കണ്ണിനെയെ മീനങ്ങളായും വാർകന്തളത്തെ കരിഞ്ചെണ്ടി
യായും കൊന്തമൊട്ടുകളെ ചന്ദ്രവാക്രിമുനമായും വിചാരി
ക്കേണ്ടതാണ്.

വളരെക്കാലമായി ശോഷണരോഗത്താലു വല്ലഭന്റെ
വിശോഗത്താൽ ദുഃഖിയായ നായിക വസന്തകാലം വ
ന്നപ്പോൾ അത്യർക്കത്തിനായിത്തീർന്നു നിരാശപ്പെട്ടു വി
ചരിക്കുന്നു—

ആയാതാ മധുയാമിനി, യദി പുന-
ന്നായാത ഏവ പ്രഭുഃ
പ്രാണായാതു വിഭാവസൗ, യദി പുന-
ജ്ജന്മഗ്രഹം പ്രാപ്തവേ
വ്യാധഃകാകിലബന്ധതേ, വിധുപരി-
ധപഃസമ രാഹുഗ്രഹഃ,
കന്ദപ്പ ഹരാനന്ദദീധിതി,രിതം
പ്രാണേശ്വരേ മന്ദമഃ.

സാ— ഹാ ദൈവമേ! വസന്തകാലത്തിലെ രാത്രിസമയവും ഇതാ എത്തിക്കഴിഞ്ഞു. ഇനിയും എന്റെ പ്രാണവല്ലഭൻ വന്നുചേരാതിരിക്കുന്നതായാൽ എന്റെ പ്രാണങ്ങൾ അഗ്നിബോകത്തിൽ ചെന്നുചേരട്ടെ. (അഗ്നിയിൽ ചാടി പ്രാണനാശം വരുത്തുമെന്നഭിപ്രായം.) വീണ്ടും ഇ ഹവോകവാസത്തിൽ എനിക്ക് ആഗ്രഹമുണ്ടാകുന്നതായാൽ, വസന്താഗമത്തിൽ മന്ദമോദീപകമായ തന്റെ കളകളിൽനിന്നു വിരഹികൾക്ക് ഉൽക്കണ്ഠയെ ഉണ്ടാക്കിത്തീർക്കുന്ന കയ്യടകളെ വസ്ത്രധാരണത്തിൽ വേർതിരിക്കാനും, സുധാധവളമായ ചന്ദ്രികാപൂർത്താൽ ലോകത്തെ കാമപരവശരാക്കിത്തീർക്കുന്ന ചന്ദ്രനെ ഗ്രസിക്കുവാൻ ഒരു രാഹുഗ്രഹമായും, സകലഭാരവും തന്റെ അധീനത്തിലാക്കി നട്ടുതിരിക്കുന്ന മന്ദമനെ നശിപ്പിക്കുവാൻ പരമേശിവന്റെ മൂന്നാം കൃഷ്ണത്തിലെ തീജാലയായും, വല്ലഭനെ യെതാസമാഗമത്തിലു സൂക്ഷിക്കുന്നതിനായി കരുപ്പുനായും ഭവിക്കേണ്ടതാണ്.

സർവ്വംഗസുന്ദരിയായ ഒരു തരുണീയെക്കണ്ടു കാമപരവശനായിത്തീർന്ന ഒരു യുവാവു സേച്ഛാനിവൃത്തിക്കായി പ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോൾ ഭൃംഗനെന്ന ആനുകൂല്യം ഭാവിക്കാതിരുന്ന അവളോടു പാപവശ്യത്തോടെ പറയുന്നു—

ഇന്ദീവരേണ നയനം, മുഖമംബുജേന,
കന്ദേനനേന, മധരം നവപല്ലവേന,

അംഗാനിചമ്പകളെളയ്ക്കു വിധായ വേധാഃ
കാന്തേ ! കഥം രചിതവാൻപലേന ചേതഃ. 3

സാ— അല്ലയോ സുന്ദരി! ബ്രഹ്മഭവേൻ കരി
ഭവവയസ്സുകൊണ്ടു നിന്റെ കണ്ണിനെയും പൊൽത്താരെ
ത്താളകൊണ്ടു മുഖവും മുല്ലമൊട്ടുകൾകൊണ്ടു നെന്റിയും
ചെന്തളിക്കൊണ്ടു അധരവും ചെമ്പകമലർകൊണ്ടു ശേ
ഷമുള്ള അവയവങ്ങളും നിമ്മിച്ച സ്ഥിതിക്ക് അതികഠിന
മായ പാറക്കല്ലുകൊണ്ടു നിന്റെ ഹൃദയം സൃഷ്ടിക്കുവാനുള്ള
കാരണമെന്തായിരിക്കും? (അവളുടെ ഹൃദയത്തിന് അത്ര
യും കഠിനമുണ്ടെന്നിഹയും.)

കാമകനായ ഭവൻ ഒരു സ്ത്രീയുടെ മുഖത്തു നോക്കി
അവളുടെ മുഖശൗന്ദര്യം തനിക്കു് അപാരമായ ഭാഗ്യത്തേയും
സന്തോഷത്തേയും ജനിപ്പിക്കുന്നതാണെന്നു സൂചിപ്പിച്ചു
കൊണ്ടു പറയുന്നു—

ഏകാഹ്നി ഖണ്ഡനവരോ നളിനീദളസ്ഥോ
ദൃഷ്ട്വേ കരോതി ചതുരംഗബലാധിപത്വം
കിം മേ കരിഷ്യാതി ഭവഭേദനോരവിന്ദേ
ജാനാമി നോ നയനഖണ്ഡനയുഗ്മദേവതൽ. 4

സാ— അല്ലയോ സുന്ദരി! താമരളേത്തിൽ ഇരിക്കു
ന്ന ഒരു കരിങ്കുരുളിൽ പക്ഷിയെ കണ്ടാൽ സാധാരണയാ
യി ജനങ്ങൾക്കു ചതുരംഗബലാധിപത്വം സിദ്ധിക്കുകയാ
ണു ഫലം. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്ക് ഇന്നു നി

ന്റെ വന്നോരവിരുത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന കുഞ്ഞുകുമാരനെ
രണ്ടു കുരിങ്കുരുത്തികൾ പക്കലിരുത്തി കാണുന്നതുകൊണ്ട് എനി-
ക്ക് എന്താണു ലഭിക്കുവാൻ പോകുന്നതെന്നു ഞാനറിയ-
ുന്നില്ല.

മുൻ ശ്ലോകത്തിൽ വിവരിച്ച സാരംതന്നെ ഭംഗ്യത്തോ-
ടെ പറയുന്നു—

യേ യേ ഖണ്ഡനമേകമേവ കുമലേ
പശ്യന്തി ദൈവോൽ കപചിൽ
തേ സദ്യേ കവയോ വേന്തി സുതരാം
പ്രപ്താതപ്യത്ഥാപിഭുജേ
തപദേകാംബുജാനന്ദപഞ്ചനയുഗം
പശ്യന്തി യേ യേ ജനാ-
സ്മേ തേ മന്ദമബാണജാലവികലാ-
മുശേ കിമിത്യുത്തമം.

5

സാ— അല്ലയോ സുന്ദരീണമേ! താമരയിൽ ഇരി-
ക്കുന്ന ഒരു കുരിങ്കുരുത്തികൾ പക്കലിരുത്തി യദൃച്ഛയായി വല്ലിടത്തു
വെച്ചും കാണുന്നവരെല്ലാം വലിയ വിചാരിച്ചും സർവ്വാധി-
പത്യങ്ങളുള്ള മഹാഭാജാകന്മാരുമായിത്തീരുന്നതാണെന്നു
പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. അല്ലയോ മോഹനാംഗി! എന്താൽ
നിന്റെ വന്നോരവിരുത്തിൽ നേത്രങ്ങളാകുന്ന ഈ രണ്ടു
ഖണ്ഡനങ്ങളെ കാണുന്നവരെല്ലാം കാമഭേവന്റെ ശരങ്ങൾ
കുലാകാശിതീന്ദ്ര വല്ലാതെ കയ്യുറപ്പടുന്നു. ഇതെന്നാ-
ണ് ഇങ്ങിനെയായിത്തീർന്നത്? വലിയ ആശ്ചര്യംതന്നെ.

ഗ്രഹണദിവസം രാത്രി വെളിയിൽ നില്ക്കുന്ന നായി കയുടെ മുഖമന്ത്രനയും ആകാശത്തിൽ ഉദിച്ചുയരുന്ന പൂണ്ണചന്ദ്രനെയും നോക്കിക്കൊണ്ടു നായകൻ പറയുന്നു—

ഡക്തി പ്രവിശ ഗേഹം മാഞ്ചഹിസ്സിക്കുകാത്തേ !
ഗ്രഹണസമയവേലാ വത്തേ ശീതരശ്മിഃ
തവമുഖമകളകം വീക്ഷ്യന്തനം സരാഹഃ
ഗ്രസതിതപമുഖേനും പൂണ്ണചന്ദ്രം വിഹായ. 6

സാ— അല്ലയോ പ്രിയതമേ ! ഓം താമസിയാതെ തന്നെ വീട്ടിനുള്ളിലേയ്ക്കു പോകുക; ചന്ദ്രഗ്രഹണസമയം ഇതാ അടുത്തിരിക്കുന്നു. നീ അകത്തേയ്ക്കു പോകാതിരിക്കുന്നതായാൽ ആ രാത്രിഗ്രഹം കളങ്കത്തോടുകൂടിയ പൂണ്ണചന്ദ്രനെ ഉപേക്ഷിച്ചു കളങ്കമീനമായ നിന്റെ മുഖമന്ത്രനെ നിശ്ചയമായും ഗ്രസിക്കുന്നതാണ്.

തന്റെ പ്രിയതമനോടുകൂടി രാത്രി മുഴുവൻ നയിച്ചു പ്രഭാതത്തിൽ സംഭോഗമിഥനങ്ങളൊന്നുംകൂടാതെ വെളിയിൽ വന്ന സഖോഽയായ നായികയോടു സഖി പരിമാം സപൂർവ്വം ചോദിക്കുന്നു—

കസ്തൂരീവരപത്രഭംഗനികരോ
ഭഗോ ന ഗണ്ഡസമലേ

തോല്യപൂം സഖി ! ചന്ദനം സുന്തതഭേ
ധൗതം ന നേത്രാഞ്ജനം

രാഗോന്ത സഖലിതസുവാധരപുടേ

താംബുലസംവർതിതഃ

കിം തദ്യോസി ഗജേന്ദ്രമഞ്ഞഗമനേ

കിം വാശിശൂസുപതിഃ.

7

സാ— അല്ലയോ മഞ്ഞേഗോമിനി! ഇന്നലെ കസ്തൂരി കൊണ്ടു നിന്റെ പൂങ്കുവിലിൽ വെച്ചിട്ടുള്ള പത്തിക്കീറുകൾ ഒട്ടുംതന്നെ മാഞ്ഞുകാണുന്നില്ല. മാത്രമല്ല പോർമുഖകളിൽ അണിഞ്ഞിരുന്ന ചന്ദനച്ചുരുളും മാഞ്ഞുകാണുന്നില്ല. മിഴികളിലെ അശ്വന്നവും പോയിട്ടില്ല. താംബുലചവുണത്താൽ അധികമായിട്ടുള്ള അധരഭാഗവും വേരും നശിച്ചുകാണുന്നില്ല. ഇതിനെന്തായിരിക്കും കാരണം? നീ പ്രണയകുപിതയായിത്തന്നെവോ; അഥവാ നിന്റെ കണവൻ മന്ദമഖിലയിൽ കേവലം അപരിചിതനായ ഒരു ബാലനായിത്തന്നെവോ?

പൂച്ചൊക്കുമായ ചോഴ്ചത്തിന്നത്തരമായി നായിക സഖിയോടു പറയുന്നു—

നാഹം നോ മമ വല്ലഭശ്ച കുപിതഃ

സുഹൃ്താ നവാ സുന്ദരോ

വൃദ്ധോഽനാ നമ ബാലകഃകൃശതനു-

സ്വപ്നാധിതോ നോ ശരഃ

മാം ദൃഷ്ട്വാ ധവയൗഘനാം ശശിമുഖീം

കന്ദപ്പബ്ബാണാഹതോ

മുദ്രകതാ ദൈത്യഗുരുർ പ്രിയേണ പുരതഃ

പശ്യാൽഗതോ വിഹപലഃ.

8

സാ— അല്ലയോ പ്രിയസഖി! ഞാനും എന്റെ വല്ലഭനും കോപിക്കുന്നുണ്ടായിട്ടില്ല. ഉറക്കുകയുണ്ടായിട്ടില്ല. അദ്ദേഹം സുന്ദരനെന്നു, വൃദ്ധനുമല്ല, ബാലനുമല്ല. വ്യാധിയാൽ ശരീരം ക്ഷയിച്ചവനുമല്ല. ശാന്തനുമല്ല. നവയൗവനം വന്നുണ്ടിട്ടു എന്റെ സൗന്ദര്യത്തിനുശേഷമുള്ള കാര്യം മഹിമ സമർപ്പിക്കാതെയായ ഭർത്താവിനാൽ ആശ്ചര്യത്തോടെ “ദൈത്യഗുരു” മോക്ഷപ്പെട്ടു. പിന്നെ ഇളിട്ടുനായിപ്പോകയും ചെയ്തു. (ദൈത്യഗുരുതരസ്സ്:-)

വളരെക്കാലമായി രാജ്യസഞ്ചാരത്തിന്നു പോയിരുന്ന പ്രിയതമൻ തിരിച്ചുവന്ന രാത്രിയിലെ സംഭവങ്ങളെക്കുറിച്ചു സഖി ചോദിച്ചതിന്നു നായിക മറുപടി പറയുന്നു—

സമാധാനത്തേ കാത്തു കിട്ടാത്ത കഥമഹിമകാലേന ബഹുനാ കഥാഭിദ്ദേശാനാം സഖി! രജ നിരഞ്ജം ഗതവതീ തതോ യാവല്ലീലാകലഹകപിതാസ്തിപ്രിയതമേ സപത്നീവ പ്രാചീദിഗിയമഭവത്താവദേണാ. 9

സാ— അല്ലയോ പ്രിയതമോ! വളരെക്കാലംകൊണ്ട് എങ്ങിനെയോ കഷ്ടപ്പെട്ട് എന്റെ പ്രാണനാഥൻ എത്തിച്ചേർന്നുവെങ്കിലും രാത്രിയിൽ പകുതിയും മാരോ രോഗവൃത്താന്തങ്ങളെപ്പറ്റിയൊക്കെത്തന്നെ കഴിഞ്ഞുപോയി. അനന്തരം ഭർത്താവു മാർഗ്ഗീയസ്ഥായി മുക്തിപ്പെട്ടു. ഞാൻ

പ്രണയകോപം നടിച്ചു് അല്പം സമയം കഴിച്ചുകൂട്ടി. അപ്പോഴേക്കും അതാ! എന്റെ സപത്നിയെപ്പോലെ കിഴക്കെ ദിക്കു് അരുണവർണ്ണയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. (നേരം പൂവർണ്ണമായി എന്നു സാരം.)

മുഖപൂരിതമായ ഒരു കടഞ്ഞ തന്റെ നിതംബത്തിൽ ചുരന്നുകൊണ്ടു വരുന്ന ഒരു സ്ത്രീയെക്കുണ്ടു് ഒരു രസികൻ തന്നെത്താൻ പറയുന്നു—

ഋഘും തീരസകാഷ്ഠതാഡനശതം,
 ഋഘുഃ പ്രചണ്ഡാതപഃ,
 ക്ലേശഃ ഋഘുതഃ സുവക്തുമിച്ഛൈഃ,
 ഋഘുഃ പ്രാതിദാഹോത്തലൈഃ,
 യൽ കാന്താ കചപാശ്ചബാഹുലതികാ
 ഹിന്ദോജലിലാസുഖം
 ലബ്ധം കുംഭവര ! തപയാ നഹി സുഖം
 ള്ളവൈവിനാലഭ്യതേ.

10

സാ— അല്പയോഗശ്രേഷ്ഠകുമാരേ ! കലാമന്ദനെന്നു ഉണ്ടാക്കുന്ന സമയം ഉണങ്ങിയ കൊട്ടിവടികൊണ്ടു നൽ കിയിട്ടുള്ള അനേകം താഡനങ്ങൾ നീ അനുഭവിച്ചതും, അതികുറിയായ വെയിലത്തിരുന്നു ചൂടു പൊരിഞ്ഞിട്ടുള്ളതും, സർപ്പംഗവും ചളി പൂശി കയ്യുതയേറ്റിട്ടുള്ളതും, തീയിൽ കിടന്നു ദഹിച്ചിട്ടുള്ളതും എല്ലാം നിനക്കു് ഏറ്റവും ഋഘും തന്നെയായിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇപ്പോൾ

ഈ കാമിനിയുടെ സ്തനങ്ങളോടു ചേർന്നിരുന്ന് അവളുടെ കോമളമായ കൈകൾകൊണ്ടുള്ള ആഖിംഗനസുഖം നിനക്കു ലഭിച്ചുവല്ലോ. ദുഃഖം ധാരാളം അനുഭവിക്കാതെ ആർക്കും ഒരു കാലത്തും സുഖമനുഭവിപ്പാൻ സാധിക്കുന്നതല്ലല്ലോ.

രാത്രി മുഴുവൻ അസുസ്ത്രീയോടുകൂടി രമിച്ചു പ്രഭാതത്തിൽ വന്നു പ്രണയകുചിതയായ സ്വർഷിതയെ അന്നു യിപ്പാൻ തുടൻ നായകനോടു നായിക പറയുന്നു.

കിം കിം വശമുദയമുദയമുദയസിബലാ

നില്പ്തം ലജ്ജാ ന നേ

വസ്രാന്തം ശം ! മുഞ്ച മുഞ്ച ശപഥൈഃ

കിം ധൃന്ത നിവഞ്ചസ.

ഖിന്നാഹം തവരാത്രിജാഗരതയാ

താമ്രവയാഹി പ്രിയാം

നിർമ്മാലയാജ്ജ്വലിതപുഷ്പദാമനികരേ

കാഷ്ഠപദീനാം മതിഃ.

11

സാ— ഫാ ! നാണകെട്ടവനേ ! നീ ബലാല്ക്കാരമായി വന്ന് ഏന്റെ മുഖത്തു ചുംബിപ്പാൻ തുടങ്ങുന്നുവോ ? കഷ്ടം ! ലജ്ജയില്ലല്ലോ. ഫെ ശം ! ഇണിയുടെ ഇമ്പുവിട്ടു, വിട്ടു, ധൃന്ത ! ഭാരാനു സത്യം ചെയ്തു നീ ഏന്നു വെണിക്കുന്നുവോ ? രാത്രി മുഴുവൻ ഉറക്കം കൂടാതെ കഴിക്കേണ്ടിവന്നതിൽ ഞാൻ വളരെ വ്യസനിക്കുന്നു' ആ പ്രി

യതമയുടെ അടക്കൽത്തന്നെ പോയി ക്ഷീണം തീർക്കുക. രാത്രി മുഴുവൻ ചാത്തി പ്രഭാതത്തിൽ നിർമാല്യമായിത്തള്ളിയ വാടിയ പൂപ്പങ്ങളിൽ വണ്ടുകൾക്ക് അഭിരുചി ഉണ്ടാകുമോ ?

സന്ധ്യാസമയത്തു തന്റെ ഗൃഹത്തിൽ വന്നുചേർന്ന പമികനെ കണ്ടു കാമാലുരയായ ഒരു തരുണി വ്യാജേന തന്റെ അഭിവാഞ്ഛത്തെയും സന്തോഷത്തെയും സൂചിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു പറയുന്നു—

വാണിജ്യനഗരത്ത് സമേ ഗൃഹപതി-

വ്യാന്താ പി നന്യുയതേ

പ്രാതസ്മജനതീ പ്രസൂതനയാ

ജാമാതൃഗേഹം ഗതാ

ബാലാഹം നവയൗവനാ നിശി കഥം

സ്ഥാതവ്യമേകാകിനീ

സായം സന്ധ്യാതിവർത്തതേ പമിക !

ഘേ സ്ഥാനാന്തരം ഗത്യന്തം.

12

സാ— അല്ലയോ പമിക! എന്റെ ഭർത്താവും വീട്ടുമെ സ്ഥാനമായ ആൾ കച്ചവടത്തിനായി ദേശാന്തരത്തിലേയ്ക്കു പോയിരിക്കുന്നു. വളരെക്കാലമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു വർത്തമാനവും കൂടി കേൾപ്പാനില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മയാകട്ടെ കേൾ പ്രസവിച്ചു കിടക്കുകയാകുകൊണ് ഇന്നു രാവിലെ ജാമാതാവിന്റെ വീട്ടിലേയ്ക്കു പോയിരിക്കു

ന്നു. ഞാനോ കഴിച്ച യൌവനം തികഞ്ഞ ഒരു ബാലനാകുന്നു. ഇന്നു രാത്രി ഞാനെങ്ങിനെയാണാവോ തനിയെ കഴിച്ചുകൂട്ടേണ്ടത്. നേരവും ഇതാ സന്ധ്യയായിത്തുടങ്ങി. നിങ്ങൾ വേറെ വല്ല സ്ഥലവും നോക്കിപ്പറപ്പെടുകയായിരിക്കും നല്ലത്.

തന്റെ വീട്ടിൽ വന്നു കിടന്നുറങ്ങുന്ന പഥികനെ കണ്ടു കാമാതുരയായ ഒരു യുവതി അൾരാത്രിയിൽ വല്ല വിധവും അയാളെ വിളിച്ചുണർത്തി ഭംഗനൂരണ തന്റെ അഭിവാഷത്തെ സൂചിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു പറയുന്നു—

യാമിന്ദ്രേഷാബഹുളജലക്കേളെബാഭിമാസകാരാ
നിദ്രാംയാതോമമപതിരസെന്ദൃശിതഃകണ്ഠഭവൈ
ബാലാചാഹംഖലുഖലഭയാൽപ്രാപ്തഗാഡപ്രകമ്പാ
ഗ്രാമയൗരൈരയമുപഹന്തഃപാമ്പ!നിദ്രാജഹീഹി.

സാ— അല്ലയോ പഥിക! വേഗം ഉണർന്നെണീക്കുക. ഇതാ ഈ അൾരാത്രി സമയം കാമോപദങ്ങളിടതിങ്ങി വല്ലാതെ ഇയട്ടായിരിക്കുന്നു. എന്റെ ഭർത്താവാനെങ്കിൽ പകൽ മുഴുവൻ ഓരോ പ്രാർത്ഥനയോടുകൂടിയിട്ട് ഇതാ തുളൻ കിടന്നുറങ്ങുന്നു. ഞാനോ വയസ്സതികയാത്ത ഒരു യുവതിയാണല്ലോ. കള്ളന്മാരെ ഭയന്ന് എന്റെ ശരീരമിതാ കിടക്കിട വിറയ്ക്കുന്നു. ഈ ഗ്രാമത്തിൽ കള്ളന്മാരുടെ ഉപദ്രവം അധികമായിട്ടുണ്ടുതാനും. (അതുകൊണ്ട് അല്ലയോ പാമ്പ! വേഗം ഉണങ്ങ ഉണങ്ങ.)

വൈദ്യന്റെ അടുക്കലേയ്ക്കു പോകുന്ന രോഗാതുരനായ ഒരുവനും അയാളുടെ സദസനായ സ്നേഹിതനും തമ്മിൽ സംസാരിക്കുന്നു—

കപട്രാതശ്ചലിതോസി, വൈദ്യകഗൃഹേ,
കിന്ത,ദൃഷ്ടാം ശാന്തതേ,
കിം തേ താസ്മി സഖേ ! ഗൃഹേ പ്രിയതമാ
സർവ്വം ഗദം ഹന്തി യാ

വാതം രക്തകുചകുടമർദ്ദനവാശാൽ
പിത്തം തു വർത്താമൃതാൽ
ശ്ലേഷ്മാണം വിനിഹന്തി ഹന്ത ! സുരത-
വ്യാപാരഖേദഗ്രമാൽ.

14

സാ— മോ— എടോ ചങ്ങാതി ! താനെങ്ങോട്ടാണ് പുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത് ? ഉ— വൈദ്യനെ ഒരു കാണേണമെന്നു കരുതി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീട്ടിലേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടതാണ്. മോ— എന്തെന്നാണത് ? ഉ— (വിശേഷിച്ചൊന്നുണ്ടായിട്ടില്ല.) ചില ദീനങ്ങളെല്ലാമുള്ളത് ഒരു ഭരമോ വുമോ എന്നു പരീക്ഷിപ്പാൻ വേണ്ടിയാണ്. മോ— അല്ല; തന്റെ വീട്ടിൽ ഓയ്യില്ലേ ? അവർ മതിയല്ലോ തിരക്കുണ്ടല്ലോ എല്ലാ രോഗങ്ങളെയും മാറ്റുവാൻ. എങ്ങിനെയാണാൽ, അവളുടെ സ്നേഹകലശങ്ങൾകൊണ്ടു മർദ്ദിക്കുന്നതായാൽ വാതസംബന്ധമായ എല്ലാ രോഗവും നശിക്കുന്നതാണ്. (പിഴിഞ്ഞു തിന്നു സമമാണെന്നു താല്പര്യം.)

അധരാമൃതം പാനംചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു പിത്തജങ്ങളായ രോഗങ്ങളും നശിച്ചുപോകും. (അമൃതാദി കഷായമുല്പാദനം താല്പര്യം.) സുരതശ്രീധരിലുള്ള അദ്ധാനാധിപ്യം കൊണ്ടു കഫജരോഗങ്ങളും ഇല്ലാതാവുന്നതാണ്. (ദേഹത്തെ ശോഷിപ്പിക്കുന്ന ശേഷധത്തിനു ഉല്പാദനം താല്പര്യം.)

പ്രിയവിരഹിതനായ ഒരു യുവാവു വർഷാലം വന്നപ്പോൾ അത്യർക്കത്തിനായി വികാരങ്ങളെ ഉള്ളിൽ മൂക്കുവെന്ന് വഹിയാതെ നിന്റെ പ്രിയതമയെ സംബോധന ചെയ്തു തന്നെത്തന്നെ പറയുന്നു—

യത്നപന്നേത്രസമാനകാന്തി സലിലേ

മഗ്നം തദിന്ദീവരം

മേഘഘോരത്തിതഃപ്രിയേ ! തവമുഖ-

പ്തായാനുകാരി ശരീ

യേപിതപദ്ഗമനാനുസാരിഗതയ-

സ്പേരാജഹംസാ ഗതാഃ

തപൽസാദൃശ്യവിഭവോദമാത്രമപിമേ

ദൈവേന നക്ഷത്രേത.

15

സാ— അല്ലയോ പ്രിയതമേ! നിന്റെ മിഴികളോടു സാദൃശ്യമുള്ള ഇന്ദീവരം ഇതാ വെള്ളത്തിൽ ആണ്ഡപോയി. നിന്റെ മുഖത്തോടു കിടപിടിക്കുവാൻ യോഗ്യതയുള്ള ചന്ദ്രനും കാറിനുള്ളിൽ മറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. നിന്റെ ഗമനം

ഗിയെ അനുസരിച്ചു നടക്കുന്ന അരയന്നങ്ങളും (മാനസ സരസ്സിദ്ധേജ്ഞ) പോയിക്കഴിഞ്ഞു. ഇങ്ങിനെ നിന്റെ അവയവങ്ങളോടു സാദൃശ്യം വഹിക്കുന്ന വസ്തുക്കളെക്കണ്ടാനു നിക്കുവാൻകൂടി ദൈവം എന്നെ അനുവദിക്കുന്നില്ല.

ചന്ദ്രശ്ചണ്ഡകരായതേ മൃദുഗതി-

ദ്വാരതോപി വജ്രായതേ

മാലുഃ സൂചികലായതേ മലയജാ-

ലേപഃ സ്തലിംഗായതേ

ആലോകസ്വിമിരായതേ വിധിവശാൽ

പ്രാണോപി ഭാരായതേ

ഹാഹന്ത! പ്രമദോവിദയാഗസമയഃ

കല്പാന്തകാലായതേ.

16

സാ— ചന്ദ്രൻ സൂര്യനെപ്പോലെ അസഹ്യമായ രശ്മി പൊഴിക്കുന്നു. മന്ദമാരുതസ്സർഗ്ഗം വജ്രം എങ്കുന്നതുപോലെ വേണെയുണ്ടാക്കുന്നു. മാല ധരിക്കുന്നതു ശരീരം മുഴുവൻ സൂചി തറയ്ക്കുന്നതുപോലെയിരിക്കുന്നു. ചന്ദനച്ചുരുട്ടുവെട്ടുന്നതു മേഘത്തിൽ തീക്കോരിച്ചൊരിയുപോലെയിരിക്കുന്നു. വെളിച്ചമുള്ള പ്രദേശമെല്ലാം ഇരുട്ടടഞ്ഞുപോലെയിരിക്കുന്നു. എന്തിന്നധികം പറയുന്നു; വിധിവൈഭവത്താൽ പ്രാണൻതന്നെ ഒരു ഭാരമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഹാ! കഷ്ടം! കഷ്ടം! പ്രിയതമ സമീപത്തിൽ ഇല്ലാത്ത സമയം കല്പാന്തകാലംപോലെ അസഹ്യമായിരിക്കുന്നു.

കായ്ക്കുന്നതെന്തെങ്കിലും അന്യരേതെങ്കിലും പുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന വല്ലഭനെ, വിരഹവേദാസഹായം നായിക ആലിംഗനം ചെയ്തുകൊണ്ടു പറയുന്നു—

പ്രാണേശ! വിജ്ഞാപ്തിരിയം മലീയാ
തത്രൈവ നേയാ ദിവസാഃ കിയന്തഃ
സമ്പ്രത്യയോഗ്യസ്ഥിതിരേഷ ദേശഃ
കരാഃ ഹിമാംശശാപി താപയന്തി. 17

സാ— അല്ലയോ പ്രാണവല്ലഭ! ഗമനാനുവനായ അങ്ങയോടു് ഇതാണ് എനിക്ക് അറിയിപ്പാനുള്ളതു്. എന്തെന്നാൽ, ഇപ്പോൾ ഭവാനു് പോകുന്ന ദിക്കിൽതന്നെ എത്ര ദിവസം താമസിക്കേണ്ടിവരുമാവോ, ഇപ്പോൾത്തന്നെ എനിക്ക് ഈ ദേശം താമസിക്കാൻ കൊള്ളുതാത്തതായിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സ്വതഃവേ ശീതരശ്മിയായ ചന്ദ്രന്റെ കിരണങ്ങൾ എനിക്ക് അതിയായ താപത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നു.

നായകൻ സമാധാനിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു മറുപടി പറയുന്നു—

കല്യാണി! ചന്ദനരസൈഃ പരിഷിച്ഛ ഗാത്രം
ദ്രിത്രാണുഹാന്തി കഥമപൃതിവാഹയേമാഃ
അങ്കേ നിധായ ഭവതിം പരിരജ്യ ദോഷ്ഠാം
നേഷ്വാമി സൂര്യകിരണാതപി ശീതളതപം. 18

സാ— അല്ലയോ പ്രിയതമേ! ചന്ദനച്ചാറണിഞ്ഞും മറ്റു് ഉപായങ്ങൾകൊണ്ടും വല്ലവിധവും രണ്ടുമുണ്ട ദിവസം

നീ കഴിച്ചുകൂട്ടുക. അപ്പോഴേക്കും ഞാൻ മടങ്ങിവന്നു വെതി
യെ എന്റെ മടിയിലിരുത്തി ഗാഢാധിംഗനം ചെയ്ത സു
തുകിരണങ്ങളെക്കൂടി ശീതമമാക്കിത്തീർക്കുന്നുണ്ട്.

നായികയുടെ പ്രത്യുത്തരം—

അന്തർഗ്ഗതാ മദേവവനിശിഖാവലി യാ
സാ ബാധ്യത കിമിഹ ചന്ദനപങ്കലേപൈഃ
യൽ കർകാരപചനോപരി പങ്കലേപഃ

താപായ കേവലമസൗ നചതാപശാന്നൈ. 19

സാ— അല്ലയോ പ്രിയതമ! എന്റെ ഉള്ളിൽ കത്തി
ജ്വലിക്കുന്ന മണാഗ്നിയെ ശമിപ്പിപ്പാൻ ചന്ദനച്ചാര് തേ
യ്ക്കുന്നതുകൊണ്ടാണും പ്രയോജനമുണ്ടാകുന്നതല്ല. എ
തുപോലെയാണാൽ, കവാളൻ താറുണ്ടാക്കുന്ന പാത്രങ്ങ
ളെ നല്ലവണ്ണം ഉണക്കിയതിനുശേഷം ചമിപ്പുരുന്നതു
വീണ്ടും തീയിലിട്ടു ചുട്ടുപൊട്ടിപ്പാനല്ലാതെ അവയെ തണു
പ്പിപ്പാനല്ലല്ലോ.

ഈ രസികൻ തന്റെ സ്നേഹിതനോടു പറയുന്നു—
ദുഷ്ടപായാസാം നയനസുഷമാമംഗ! വാരാഗനാനാം
ദേശത്യാഗഃ പരമകൃതിഭിഃ കൃഷ്ണസാരൈരകാരി
താസാമേവസുനയഗജിതാഹസ്വിനഃ സന്തി മത്താഃ
പ്രായോ മൂഢാഃ പരിഭവവിധൗ നാഭിമാനംബുജന്തി.

സാ— അല്ലയോ ചങ്ങാതി! ഈ ശേരത്തിലുള്ള സു
ന്ദരിമാരുടെ നേത്രഭംഗികളു കൃഷ്ണസാരമുഗങ്ങളും, നാടുവി

തോടിപ്പോയിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് ഏറ്റവും ധന്യന്മാരായിട്ടു വിചിരിക്കുന്നു. ആ സ്ത്രീകളുടെ തന്നെ സ്മനയുഗത്താൽ പരാജിതങ്ങളായിത്തീർന്നിട്ടുള്ള ആനകൾ മരിച്ചുകൊണ്ടു നടക്കുന്നു. മുർഖന്മാർ സാധാരണയായി തനിക്കു പരിഭവം നേരിട്ടാലും കൂടി അവരുടെ അഭിമാനത്തെ കൈവിടുന്നതല്ല.

വേശ്യാസ്ത്രീകളുടെ സംഭോഗസുഖത്തെ അനുഭവിച്ചറിഞ്ഞ ഒരു വിടൻ അതിനെപ്പറ്റി പ്രശംസിക്കുന്നു—

ഗാഢാഖിംഗതപിഡിതസ്മനതഃ

സിദ്യേൽകപോലസ്ഥലം

സന്ദയ്യാധരമുക്തസിൽകൃതമഭി-

ഭ്രാന്തദ്വന്ദ്വതൽകരം

മാടുപ്രായവാചാവിചിത്രമണിതൈ

ഭാതം തദൈതശ്ചാങ്കിതം

വേശ്യാനാം ധൃതിധാമ പുഷ്പധനുഷഃ

പ്രാപ്തോതി ധന്ത്വാരതം.

21

സാ— സ്മനതഃങ്ങൾകൊണ്ടു സമ്മർദ്ദം ചെയ്തു ഗാഢമായി പുണരണം വിയപ്പുള്ളികൾ പൊടിഞ്ഞ കവിൾത്തടങ്ങളോടുകൂടിയും, ഞങ്ങൾകൊണ്ടുമന്ത്രിയ അധരപുടങ്ങളിൽനിന്നു പുറപ്പെടുന്ന സീൽകാരത്തോടുകൂടിയും, ചില്ലീവതകളെ ഭ്രമിപ്പിച്ചും കൈകളെ അഞ്ചുമിണ്ടം ചമിപ്പിച്ചും മാടുവചനങ്ങൾ ഇടകലർന്നു വിചിത്രമായ രതികൃതി

തങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചു വേറെയും മാരോ വിധത്തിലുള്ള ശബ്ദങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കിയും അത്യന്തം സ്വപ്നാർത്ഥമായ രീതിയിൽ വേശ്വാസികൾ ചെയ്തപ്പോഴെന്ന കാമദേവന്റെ സ്വസ്ഥമായ സംഭോഗം ഈ ലോകത്തിൽ ധന്യന്മാർ മാത്രമേ ലഭിച്ചാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ.

വസന്താഗമത്തിൽ പ്രിയവിരഹിതനായ ഒരു യുവാവു തന്റെ അവസ്ഥയെ ശപിച്ചു. മറുപടിയുടെ ഭാഗ്യത്തെ പ്രശംസിച്ചു പറയുന്നു—

മത്തേകുകേപരിണാമിനി കരുമാദ്യേ
കാന്താപദയാധരയുഗം തരിഖേഖേനഃ
വക്ഷോ നിധായ ഭുജപഞ്ചമധ്യവർത്തി
ധന്യഃ ക്ഷപാംക്ഷപയതി ക്ഷണലബ്ധനിദ്ര. 22

സാ— മത്തഗജത്തിന്റെ മസ്തകംപോലെ വിസ്താരമേറിയതും കരുമാച്ചാറണിഞ്ഞതും ആയ, പ്രിയതമയുടെ പദയാധരയുഗത്തിൽ, സംഭോഗം കഴിഞ്ഞു ക്ഷീണത്തോടു കൂടി തന്റെ മാറിടത്തെ അണച്ചു അവളുടെ രണ്ടു കൈകളുടേയും മധ്യത്തിൽ കിടന്നുകൊണ്ടു നിദ്രാസ്വപത്തെ അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടു് ഈ രാത്രിയെ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നവർ തന്നെയാണു ധന്യന്മാർ.

വിരഹിണിയായ ഒരു നായിക ചന്ദ്രദർശനത്തിലുള്ള അസഹ്യത നിമിത്തം ചന്ദ്രവല്ലഭയായ രോഹിണിയെ സംബോധനം ചെയ്തുകൊണ്ടു പറയുന്നു—

ഹേ രോഹിണി! തപമസി രാത്രികരസ്ത്രം ഭായ്വാ
 ഏതം നിവാരയ പതിം സഖി! ഭൂവിനീതം
 ജാലാന്തരേണ മമ വാസഗൃഹം പ്രവിശ്യ
 ശ്രോണീതം സ്പൃശതി, കിം കലധമ്മ ഏഷഃ ?

സാ— അല്ലയോ രോഹിണീനക്ഷത്രമേ! നീ ചന്ദ്രന്റെ ഭായ്യാകുന്നുവല്ലോ. അല്ലയോ സഖി! ഭൂവിനീതനായ നിന്റെ ഭർത്താവിനെ നീ തടഞ്ഞുനിൽക്കുക. ഇതാ ഈ ചന്ദ്രൻ ജനമിനുള്ളിൽക്കൂടി എന്റെ കേളീഗൃഹത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു എന്റെ ശ്രോണീതത്തെ സ്പൃശിക്കുന്നു. ഇതു തറവാട്ടുമയ്യായോണോ?

സുഖവചനായ മേ യുവാവു സുഖത്തെ ഇതരങ്ങളായ സർവ്വസുഖത്തേക്കാൾ വലിയതായി വർണ്ണിക്കുന്നു—

അവിദിതസുഖഭുഖം നിഗുണം വസു കിഞ്ചി-
 ജ്ജഡമതിരിഹ കശ്ചിദനാക്ഷ ഇത്യാചചക്ഷേ.
 മമതു മതമനംഗഃസ്തൂതാരുണ്യപൂർണ്ണ-
 മദകളമദിരാക്ഷീനീചിമോക്ഷോഹി മോക്ഷഃ. 24

സാ— ഈ ലോകത്തിൽ മോക്ഷമെന്നു പറയുന്നതു സുഖമോ ഭുഖമോ എന്നറിവാൻ വഹിയാതേയും രൂപം, രസം മുതലായ യാതൊരു ഗുണവും ഇല്ലാതേയും ഉള്ള ഒരു വസ്തുവാണെന്നു് എന്തോ മലിമ മൂലന്മാർ പറയുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ എന്റെ അഭിപ്രായം അങ്ങിനെയല്ല. കാരോപേശ

അൽ അത്യന്തം സ്വപ്നാലസ്യമായ താൽപ്പര്യത്താലുണ്ടാകുന്ന ചോരത്തിളപ്പോടുകൂടിയ സുന്ദരിയായ സ്രീകളുടെ നീവിമോക്ഷം തന്നെയാണു മോക്ഷമെന്നാകുന്നു എന്റെ അഭിപ്രായം. (നീവിമോക്ഷം=മരിക്കത്തക്കത.)

ഔ രസികൻ, തരണിയാണെന്നു കിമനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു സ്രീയോടു പറയുന്നു—

എന്നു പയോധരയുഗം; പതിനും നിരീക്ഷ്യ
ഖേദം വൃഥാ വഹസികിം ഹരിണായതാക്ഷി !
സുഷ്ണാ വിഭവകൗഹിതാ ജനതാപകാരി
യോത്യുന്നതഃ പ്രപതതിതി കിമത്രചിതം. 25

സാ— അല്ലയോ സുന്ദരി ! നിന്റെ ഈ സുനകുലശരഭം വീണുപോയതുകണ്ടു നീ എന്തിനാണു് വെറുതെ വേദിക്കുന്നതു്. ഒരു കുമ്പുക്കും ഇല്ലാതെ വിവേകം വെടിഞ്ഞ സകല ജനങ്ങളുടേയും മനസ്സിനെ വേദനിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ ഇരിക്കുന്ന ഒരുവൻ അത്യുന്നതനായിത്തീർന്നു അവ സാനത്തിൽ അധഃപതിക്കുന്നതിൽ എന്താണു് അത്ഭുതപ്പെടുവാനോ വ്യസനിപ്പാനോ ഉള്ളതു് ?

അസൗസ്ഥിയിൽ ആസക്തമുദയനായ ഒരു യുവാവു് അവളെ സംബോധനംചെയ്തുകൊണ്ടു തന്നെത്താൻ പറയുന്നു—

അയി മന്ദമച്യുതമഞ്ജരി !
ശ്രവണവ്യായത്യാലോചനേ !

അ പഹൃത്യമനഃ പാശാസി തൽ
കിമരാജന്യകമത്ര രാജതേ.

26

സാ— കന്യകാശരണൻ അസ്രങ്ങളിൽ പ്രധാനമായ
തേന്മാവിൻ പൂങ്കുലപോലെ ശോഭിക്കുന്ന ഫെ സുന്ദരി!
ശ്രവണമൂലംവരെ നീണ്ടുകിടക്കുന്ന അത്യന്തം സ്വപ്നാഭാസീ
യമായ കണ്ണിണയുള്ളവളേ! നീ എന്റെ ഹൃദയത്തെ അ
പഹരിച്ചുകൊണ്ട് എങ്ങോട്ടാണു പോകുന്നത്? ഇവിടം
രാജാവില്ലാത്ത രാജ്യംപോലെ ഇരിക്കുന്നതായി തോന്നുന്നു
വല്ലോ. നല്ല രാജാവുള്ള രാജ്യത്തിൽ തട്ടിപ്പറി മുതലായ
തു് ഒന്നും നടക്കുന്നതല്ല എന്ന് അഭിപ്രായം.

മറ്റു മായ വഴിയിൽകൂടി നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു
യുവതിയെപ്പറ്റി കവി വർണ്ണിക്കുന്നു—

യദി കഥമപിഭൈവോദ്യുക്തമാദ്യുക്ത സഖലിതപാ
വിദലേതി തന്മധ്യം ദീയതാം നൊ ന ദോഷഃ
പൃഥ്വിനിബിഡകുചാഭ്യാം വർഷപശ്യാവരജാലം
കഥയിതുമിവനേത്ര കണ്ണമുദല പ്രയാതഃ.

27

സാ— “ഈ അപകടമായ വഴിയിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന
തുകൊണ്ട് അതികൂടുതലായ മധ്യപ്രദേശം വല്ലവിധവും വീ
ണമുറിഞ്ഞു പോകുന്നതായാൽ നമുക്കു യാതൊരു ദോഷവും
വരുവാനില്ല. കണ്ടില്ലേ; അതിപ്രമുഖങ്ങളായ സ്ത്രീകൾ
കൊണ്ടു വഴി മുഴുവൻ നിരോധിച്ചിരിക്കുന്നു” എന്നിങ്ങി
ന സ്വകാര്യം പറവാനായിട്ടെന്നപോലെ നേത്രങ്ങൾ ക
മുഖത്തിലെത്തിയിരിക്കുന്നു.

പ്രണയകവചത്താൽ കപിതയായ നായികയോടു വല്ലഭൻ സരസമായി പറയുന്നു—

കോപസൂചയാ ഹൃദി കൃതോയദി പങ്കജാക്ഷി !

ശോചാമിയത്തവ കിമത്ര വിരോധമന്യൽ

ആശ്ലേഷമപ്പയ മദേപ്പിതപൂർവ്വമുരച്ചെ-

രുരച്ചെ സമപ്പയ മദേപ്പിതമുഖനം ച. 28

സാ— അല്ലയോ സുന്ദരി ! നീ മനസ്സിൽ ചേച്ചും വിചാരിക്കുന്നതായാൽ എനിക്കു വളരെ വ്യസനമുണ്ട്. പക്ഷേ ഇതിൽ നിനക്കു വേറെ വല്ല വിരോധവുമുണ്ടോ ? ഞാൻ മുഖ നിനക്കു ദുഃഖമായ ഒരു ആവിംഗനം തന്നിട്ടുള്ളൂ ഇങ്ങോട്ടുതന്നെ തന്നേക്കൂ; അതുപോലെതന്നെ ഞാൻ തന്നിട്ടുള്ള മുഖനവും എനിക്കുതന്നെ തിരിയെ തന്നേക്കണം.

പ്രണയകപിതയായ നായികയെ അന്താവു സമാധാനിപ്പിക്കുന്നു—

മാനം മാനിതി ! മുഞ്ച, ദേവി ദേവിതേ

മിഥ്യാവചഃശ്രുതതേ

കഃ കോപോ നിജസേവകേ, യദി വചഃ

സത്യം തപയാ ഗൃഹ്യതേ

ദോഷ്യാം ബന്ധനമാശ്ര, ദേവലേനം,

പീനസൂതാസ്ഥാലനം,

ദോഷശ്ചേതമേത കടാക്ഷവിശിഖൈഃ

ശ്ശൈത്യം പ്രഹാരം കരു.

സാ— അല്ലയോ അഭിമാനമുള്ളവളേ ! നീ മാനത്തെ ഉപേക്ഷിക്കുക. ഫേ ദേവി, അല്ലയോ പ്രണയിനി ! നീ ആരെയെങ്കിലും ഏറ്റെടുക്കുകയും പറ്റാത്ത കേൾക്കുന്നതെങ്കിൽ അതെല്ലാം തീരെ കളവാൻ. വിശേഷിച്ചും തന്റെ സേവകനിൽ കോപത്തിന് അവകാശം തന്നെ ഇല്ല. അഥവാ വല്ലവരും പറയുന്ന വാക്കു നീ സത്യമായി വിശ്വസിക്കുന്നുവെങ്കിൽ (അതിന്റെ ശിക്ഷയ്ക്കായി) രണ്ടു കൈകൊണ്ടും ദ്രവ്യമായി ബന്ധിച്ചു ഞങ്ങൾക്കൊണ്ടു മുറിവേല്പിച്ചു പീനസ്സുനങ്ങൾക്കൊണ്ടു മറ്റിക്കുക. എന്നതെന്നെയല്ല, എന്റെ ദോഷമാണെന്നു നിനക്കു നല്ല ബോധ്യമുണ്ടെങ്കിൽ കടാക്ഷങ്ങളാകുന്ന മുച്ചയുള്ള ശസ്ത്രങ്ങൾക്കൊണ്ടു പ്രവരിക്കുവാനും വിരോധമില്ല.

വെള്ളം നിറച്ച ഒരു കിടം ജഘനത്തിൽ മുക്കുന്നതൊക്കെ പോകുന്ന ഒരു സ്ത്രീ സാക്ഷാത്കമായി നോക്കുന്നതു കണ്ടു് ഒരു യുവാവു പറയുന്നു—

കിടം മറം നിരീക്ഷസി ഘടേന കടിസ്ഥിതേന
വളേന ചാരുപരിമീലിതലോചനേന
അന്യം നിരീക്ഷ പുരുഷം തവ ഭാഗ്യയോഗ്യം
നാഹി ഘടാകിതകടീം പ്രമദാം ഭജാമി. 30

സാ— ജഘനത്തിൽ കിടം മുക്കിക്കൊണ്ടുപോകുന്ന നീ ഈശ്വരവീലിതമായ കടകളെങ്കൊണ്ടു് എന്തിന്നുവേണ്ടിയാണ് എന്നു നോക്കുന്നതു്? നിന്റെ ഭാഗ്യത്തിന്നൊത്ത വേറെ വല്ല പുരുഷനെയും നീ നോക്കിക്കൊള്ളു.

ക. കുടിതടത്തിൽ കൂട്ടം ചുമന്നുകൊണ്ടുപോകുന്നവളെ
ഞാൻ മരിക്കുമ്പോൾ സ്വീകരിക്കുന്നതല്ല.

കുലടയായ ഒരു സ്ത്രീയോടു് ഒരുവൻ പറയുന്നു—

സത്യം ബ്രഹ്മി മകരധ്വജബാണപീഡാം
നാഹം തപദ്യേതദശാ പരിചിന്തയാമി
ദാസോദ്യമേ വിഘടിതസുഖ ഇല്ലതപഃ
സോയം ഭവേന്നഹി ഭവേദിതിമേ വിതഥ്തി. 31

സാ— ഞാൻ സത്യമായിട്ടും നിന്റെ കടാക്ഷവിഷേ
പംകൊണ്ടു കാമപീഡിതനായിത്തീരുന്നതല്ലെന്നാണു വി
ചാരിക്കുന്നത്. എന്നോടു ഇല്ലനായും നിന്റെ ദാസനാ
യും ഉള്ള ഒരുവനെ നീ ഇല്ലാത്തതെന്നു ആട്ടിപ്പറത്താക്കി
യിരിക്കുന്നു. അവൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ഇല്ലയോ എന്ന
കാര്യം തന്നെ എനിക്കു സംശയമായിട്ടാണ് ഇരിക്കുന്നത്.

പുതിയ പുസ്തകങ്ങൾ.

1. സരസശ്ലോകങ്ങൾ വില്പന 100

സരസകവികളാൽ രചിക്കപ്പെട്ട സന്ദർഭങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകുന്ന പെട്ട വിജ്ഞാനപ്രദങ്ങളും, വിനോദകരങ്ങളുമായ 500 ശ്ലോകങ്ങൾ ഇതിലുണ്ട്. 100 രാജാശ്ലോകങ്ങളും 400 സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ അർത്ഥത്തോടുകൂടിയതുമാണ്.

2. ഭജനസ്പോത്രമഞ്ജരി 080

അഷ്ടകങ്ങൾ— ഗോപികാഗീത, ഭജഗോവിന്ദം, പരമേശ്വരാക്ഷരമാല മുതലായി 21 സ്പോത്രങ്ങൾ ഇതിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ചിലതിന്റെ അർത്ഥവും കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

3. ശ്രീകൃഷ്ണകണ്ണാമൃതം 0120

പണ്ടുള്ള പണ്ടെ സർവ്വജനസമ്മതമായ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ 324 കണ്ണാനന്ദകരസ്പോത്രശ്ലോകങ്ങൾ, വ്യാഖ്യാനസഹിതം ഉണ്ട്.

4. ശ്രീകൃഷ്ണലീലകൾ (ഗദ്യം) 100

ശ്രീകൃഷ്ണദേവദാന്റെ അവതാരം മുതൽ സ്വർ്ഗാരോഹണംവരെയുള്ള കഥകൾ മുഴുവനും, കൂട്ടിവായിക്കുറായ കോമ്യകൃതികൾക്കുകൂടി മനസ്സിലാകത്തക്കവണ്ണം വളരെ ലളിതമലയാളത്തിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്നു.

5. സംസ്കൃതകാവ്യപാഠാവലി 0120

അന്യാശ്രയംകൂടാതെ മലയാളരീതിയിൽ എളുപ്പത്തിൽ സംസ്കൃതം പഠിക്കുവാൻ കേരളാന്നാത്തം ഗ്രന്ഥം. ഇതിൽ അർത്ഥത്തോടുകൂടിയ സിദ്ധരൂപവും, ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു ചോദ്യങ്ങളും, അവ്യയം, വാക്യം, സമാസങ്ങൾ, സന്ധിപ്രകാരം ഇവ ഉദാഹരണങ്ങൾ സഹിതവും, ശ്രീരാമോത്ത

ത്തിലെ ജ്ഞാതാർക്ക വിഭക്തി, അനന്യം, അനന്യായം, പരിഭാഷ ഇവയും, സംസ്കൃതാക്ഷരമാലയും ഇതിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

6. വിവേകാനന്ദസ്വാമികൾ ക 140

ഈ നോവലിന്റെ കഥാബന്ധം, കാവ്യത്തിന്റെ രസം, ഒന്നാന്തരം വേദാന്തഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ജ്ഞാനോദ്ദീപശക്തി എന്നിവയെല്ലാം ഒന്നിച്ചുചേർത്തു, സരളവും, ഉജ്വലവുമായ ഭാഷയിൽ എഴുതിയിട്ടുള്ളതു്.

7. ജയരാജൻ—2 ഭാഗങ്ങൾ ക 200

വിജ്ഞാനപ്രഭയും, വിനോദകരവും, അത്ഭുതകരവുമായ പ്ലോട്ടോടുംകൂടിയ കേരളാന്നന്തരം പുതിയ നോവൽ.

8. ഉച്ഛി. ക 080

പുരസ്കൃതമായും ഉച്ഛിയുടെയും കഥ വേദത്തിൽ തന്നെ പ്രസിദ്ധമാകയാൽ ഇതിൽ വായനക്കാർക്ക് അഭിരുചിക്കുവകാശമുണ്ട്. ഇതിൽ സ്വർഗ്ഗീയാനുരാഗം രഹസ്യമേതും, ഉച്ഛിസ്വരഗമം, കമാരവനം—ഈ അത്യാപത്ത്, സന്താനമാലം എന്നീ വിഷയങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

9. സാഹിത്യകൈരസ്സും ക 080

സാഹിത്യശാസ്ത്രം പഠിക്കുന്ന വിദ്യാർത്ഥികളിൽ വിമർശനബുദ്ധി ഇനിപ്പറയുന്നവാനും, തപോരാ. അവർക്കു കാവ്യപഠനത്തെ സുകരമാക്കിത്തീർക്കുവാനും ഇതിലെ സാഹിത്യശാസ്ത്രം, കാവ്യം എന്നാൽ എന്ത്? കാവ്യത്തിന്റെ സ്ഥാനം, കാവ്യത്തിന്റെ ഭാഷാങ്ങളും ഗുണങ്ങളും, കാവ്യത്തിന്റെ ഉല്പത്തിയും പ്രയോജനവും, സമ്പന്നീകരണവും, ഭാരതീയസാഹിത്യം, കവികളും ചിത്രനിർമ്മാണവും എന്നീ വിഷയങ്ങൾ ഉപകരിക്കുന്നതാകുന്നു:

10. പ്രാചീനഭാരതം ക 080

പ്രാചീനഭാരതീയരുടെ നാനാമുഖമായ വിജ്ഞാനാ
ത്വിശയത്തെ വിവരിക്കുന്ന പുസ്തകമാണിത്. ഇതിൽ ഭാര
തീയരുടെ പ്രാചീനപരിഷ്കാരം, ധർമ്മശാസ്ത്രം, കൗടില്യ
ന്റെ അർത്ഥശാസ്ത്രം, വൈദികകാവ്യത്തെ യജുസമ്പ്രദായം,
ഹിന്ദുക്കളും സൗശാസ്ത്രവും, പ്രാചീനഭാരതത്തിലെ വ്യാ
പാരാഭിവൃദ്ധി എന്നീ വിഷയങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

11. മേപ്പത്തൂർ ഭട്ടതിരി ക 080

കേരളപണ്ഡിതന്മാരിലും, കവികളിലും, കേതന്മാരി
ലും അഖ്യതീയനായ ഒരു മഹാത്മാവിന്റെ ജീവചരിത്ര
വും, അദ്ദേഹം ഉണ്ടാക്കിയ കൃതികളുടെ ഒരു വിവരണവും
ഇതിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. നമ്പൂതിരിമാരുടെ ആദർശം, ജ
നനം, ചിട്ടാശ്വാസം, ജീവിതവും ഗ്രന്ഥനിഷ്ഠാനുഷ്ഠാനവും, ചി
വ ഐതിഹ്യങ്ങൾ, ഭട്ടതിരിയുടെ സാഹിത്യം ഉപസംഹാ
രം എന്നീ വിഷയങ്ങൾ ഇതിൽ ഉണ്ട്.

12. പ്രബന്ധഭൂഷണം ക 080

സാഹിത്യസംബന്ധമായും, സമുദായസംബന്ധമായും,
ഉള്ള ചില പ്രബന്ധങ്ങളുടെ ഒരു സങ്കലനമാണ് ഈ പ്ര
ബന്ധഭൂഷണം. ഇതിൽ ഉഷ്മിള, പ്രിയംവദയും അനസൂയ
യും, സൗന്ദര്യഞ്ജനോധം, പൗരാണികകാവ്യസമുദായം, നാ
ലാശ്രമങ്ങൾ, മയൂരംഗം, സങ്കല്പചിത്രം, ഭൂതതത്വം, അമ
രസിംഹൻ എന്നീ വിഷയങ്ങൾ ഉള്ളതിൽ ആദ്യത്തെ മൂ
ന്നു എണ്ണവും മഹാകവി ടാഗോർ എഴുതിയതിന്റെ പരി
വർത്തനമാണ്.

മാനേജർ,
സ്വതീവിലാസം പുസ്തകശാല,
തൃശ്ശിവപേരൂർ.

പുതിയ പുസ്തകങ്ങൾ

ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ

0 9 0

ഏറാവും പരിശുദ്ധവും, സുപ്രസിദ്ധമായ സൂയംശത്തിൽ ത്രിശങ്ക മഹാരാജാവിന്റെ പുത്രനായി സത്യധർമ്മാദികളെ മുൻതിരിഞ്ഞി കോസലരാജ്യത്തിലെ ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ അയോദ്ധ്യാനഗരത്തിൽ വാണ രാജ്യപരിപാലനം നടത്തിവന്നിരുന്ന ഹരിശ്ചന്ദ്രമഹാരാജാവിന്റെ സത്യത്തെ പരീക്ഷിപ്പാനായി വസിഷ്ഠനും മിശ്രാമിത്രനും തമ്മിൽ ഘോരസഭയിൽ വെച്ചുണ്ടായ വാദവും, വിശ്വാമിത്രൻ ചെയ്ത ദണ്ഡരക്ഷയും, ചന്ദ്രമതി മുതലായവർ അനുഭവിച്ച സങ്കടങ്ങളും, ഒടുവിൽ അനുഭവിച്ചതായ അനന്തവും, മറ്റും, രചനകളുള്ളതിനിടയിൽ ഏഴുരീട്ടുണ്ട്.

പ്രഹ്ലാദൻ

0 8 0

അന്ധരാജാവായ ഹിരണ്യകശിപുവിന്റെ പുത്രനായ പ്രഹ്ലാദൻ എന്ന ചെറുബാലൻ ഭഗവാനുഗതനായി മാത്രം ഉച്ചരിച്ച കാരണം ഹിരണ്യകശിപു ചെയ്ത കടുംകയ്യകളും, ഒടുവിൽ ഭഗവാൻ തരസിംഹാവതാരം ഏറുന്ന തുണിയിലിറങ്ങി ചാടിപ്പൊങ്ങപ്പെട്ട ഹിരണ്യകശിപുവിനെ കെല്ലുന്നതും പ്രഹ്ലാദനാൽ മാത്രം പിന്നീട് ആ ഘോരസ്വപ്നപഞ്ചശാന്തമാക്കപ്പെട്ടതും മറ്റും വളരെ വിപുലിച്ചു ഗദ്യത്തിൽ ഏഴുരീതിയിലുണ്ട്.

സരസ്വതീചിലാസം പുസ്തകശാല,
തൃശ്ശിവപേരൂർ.

